

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	<b>CJ I</b>
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk I, 1. ročník
Sada číslo:	<b>C–09</b>
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	<b>11</b>
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_C–09–11
Název vzdělávacího materiálu:	<b>Čeština a její postavení mezi ostatními jazyky</b>
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Šárka Šmehýlová

## Čeština a její postavení mezi ostatními jazyky

Čeština je jeden z mnoha jazyků, kterými se hovoří ve světě. Řada z nich má původ ve společné jazykové prarodině. Z ní se vydělily jednotlivé jazykové rodiny. Většina evropských jazyků patří do indoevropské jazykové rodiny.

### Indoevropská jazyková rodina

- indické jazyky – sanskrť, romštiny aj.;
- íránské;
- řečtiny;
- albánština;
- arménština
- románské jazyky – italština, portugalština, španělština, francouzština, rétorománština, rumunština, moldavština;
- keltské jazyky – írština;
- germánské jazyky – němčina, holandština, vlámsština, angličtina, islandština, dánština, norština, švédština;
- baltské jazyky – litevština, lotyšština;
- slovanské jazyky.

## Slovanské jazyky

Mají svůj původ v **praslovanštině** (2000 př. n. l.), původní vlast Slovanů se rozprostírala mezi Odrou a Dněprem, nedochovala se.

Dělí se do tří skupin:

- **západoslovanské jazyky** – čeština, slovenština, polština, lužická srbština;
- **východoslovanské jazyky** – ruština, běloruština, ukrajinština, rusínština;
- **jihoslovanské jazyky** – slovinština, chorvatština, srbština, makedonština, bulharština.

## Staroslověnština (9. století)

Staroslověnština je nejstarší spisovný slovanský jazyk. Vznikla z nářečí jižních Slovanů z okolí Soluně. Mluvený jazyk upravil Konstantin pro křesťanskou misi na Velkou Moravu. Konstantin vytvořil rovněž staroslověnské písmo, **hlaholici**, na základě malých písmen řecké abecedy. V 10. století staroslověnština zaniká, ovlivnila vznik spisovné češtiny.

## Ukázka staroslověnštiny a srovnání s češtinou

### Otče náš

klasická	Отче нашъ, иже јеси на небеси, да свѣтитъ сѣ имѣ твоѣ, да придеть цѣсарѣство твоѣ, да бѣдетъ волѣ твоѣ ѣко на небеси и на земли; хлѣбъ нашъ насѣщѣнии даждь намъ днѣньсѣ и не въведи насъ въ паpastъ нъ избави ны отъ лѣкаvаго.
staroslověnština (cyrilometodějská)	
česky	Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes a odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům a neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

([www.cswikipedia.org](http://www.cswikipedia.org))

## Praktická část

### Zařadte do jazykové rodiny a skupiny následující jazyky:

polština, čeština, irština, estonština, švédština, italština, řečtina, slovinština, slovenština, romština, ruština, němčina, albánština, maďarština, portugalština, rumunština, makedonština, skotština, vlámsština, lotyština.

### Uvedte příklady, kde jste se setkali se staroslověnským textem.

## Seznam použité literatury

- Sochrová, M.: *Český jazyk v kostce pro střední školy*. 2. vydání. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999. ISBN 80-7200-338-0.